

KÖNYVTÁRI FOGLALKOZÁSTÍPUSOK

1

Tanulási megközelítésből

• Forrásalapú tanulás / tanóra

Nem a pedagógus az információforrás

→ Tanulói aktivitás

• Többforrású tanulás / tanóra

Több

- mennyiségben
- típusban

• Könyvtári tanóra

Könyvtári, könyves környezetet a pedagógiai többlet

2

A források felhasználási szintjei

NAT kiemelt fejlesztési terület: tanulás
önállóság, kritikai gondolkodás, komplexitás, tantárgyi integráció,
szituációfüggő, kreatív

A könyvtár felhasználási szintjei

1. információforrásokra nem építő 2. információforrások használatát közvetlenül tanító nem azok tartalmát felhasználó 3. forrásalapú foglalkozás		3.1. egyforrású 3.1.1. tankönyvre alapozott 3.1.2. ismeretlen forrásra alapozott 3.2. többforrású foglalkozás 3.3. könyvtári alapú foglalkozás

3

Felhasználási szint	A módszerek jellemzői	Konkrét példa
1. információforrásokra nem építő	A pedagógus kizárólag saját előadásának magyarázatának követését, megtanulását várja el	Előadás az emfóliákról
2. információforrások használatát közvetlenül tanító, nem azok tartalmát felhasználó	Egy könyv vagy egy adatbázis használati technikáira szorítkozó	A határozókönyvek használatának magyarázata, kiragadott példák való gyakoroltatása
3. forrásalapú foglalkozás	A tanulók nem a pedagógustól kapják a tanuláshoz szükséges információkat, hanem információforrásokból maguk szerzik meg, gyűjtik össze, dolgozzák fel.	
3.1. egy forrású	A tanulók önállóan szerzik az információt egy pedagógus által kiválasztott forrásból.	
3.1.1. tankönyvre alapozott	A tankönyv szövegének, ábráinak önállóan való feldolgozása (egyéni / csoportosan, kérdésor / problémamegoldás mentén ...)	A tankönyv szövegének vizuális módszerrel való kijegyzetelése, ábrázolása (táblázat, fogalmi térkép)
3.1.2. ismeretlen forrásra alapozott	Egy megadott korábban nem olvasott forrás(rész) önállóan való feldolgozása (egyéni / csoportosan, kérdésor / problémamegoldás mentén ...)	Egy az emfóliákról szóló ismeretterjesztő könyv alapján poszteren ábrázolni a hazai emfóliákat rendszerben besorolások alapján
3.2. több forrású foglalkozás	A tanulóknak több odakészített forrást kell használniuk ahhoz, hogy a kérdéske válaszolni tudjanak, a problémát meg tudják oldani	Több korszak, több tudományterület (eredészet, mg. élelmiszertudomány, természetvédelem, irod...) forrásai alapján kell összehasonlítani egy állatfaj bemutatását, jellemzőit
3.3. könyvtári alapú foglalkozás	A feladat megoldásához a tanulóknak maguknak kell a könyvtárban megkeresni / kiválasztani a megfelelő forrásokat	Hazánk (emfóli) fajgazdagságának változásáról készítsenek a mibha és a jövőbe is tekintő ppt prezentációt

Könyvtári megközelítésből

Tartalom	Helyszín
1. könyvtárbeutató	
2. könyvtárhasználati foglalkozás	könyvtári foglalkozás
2.1. (tan)óra	
2.1.1. könyvtárhasználati óra = a könyvtárhasználati ismeretek tanítására elkülönített tanóra	könyvtári óra
2.1.2. könyvtárhasználati szakóra = a könyvtárhasználati ismeretek kiemelt hasznosítása egy szaktárgyi órán	könyvtári szakóra
2.2. egyéb könyvtárhoz kapcsolódó foglalkozások pl.: szakkörök	
3. könyvtári rendezvények	

5

Könyvtári szakóra

1. **könyvtárban** tartott bármely tantárgyi tanóra,
2. **melyen az adott szaktárgyi *tananyag feldolgozása* során**
3. **kiemelten *használgják* a könyvtár információforrásait, eszközeit**
4. **a *tantárgyi elsajátítás* érdekében**

információforrás = minden dokumentumtípus

eszköz = minden tájékoztató eszköz

minden információs eszköz (videó, számítógép ...)

minden egyéb eszköz (olló, ragasztó, fénymásoló, nyomtató ...)

6

Felhasznált irodalom

Dömsödy Andrea: Könyvtár az iskolában, A könyvtár funkciói, működése a hatékony iskolában In: Oktatás-Informatika, 2009. I. sz. 67-77. p.

Dömsödy Andrea: Könyvtár-pedagógiai foglalkozások In: Dán Krisztina - Fehér Miklós (szerk.): Korszerű könyvtár, Finanszírozás, gyarapítás, menedzsment, Fl.6., Bp., Raabe, 2007. április, 28 p.

7

NÉZETEK AZ INFORMÁCIÓS MŰVELTSÉGRŐL

8

Négyféle könyvtár a tanulásban

Pedagógiai paradigma	A könyvtár funkciója
ismeretátadás	kész rendszerezett tudás átadása
szemléltetés	a nem elérhető környezet bemutatása
cselekvés	aktivitás, a feladatmegoldás színtere
konstruktivista	alternatívák, értelmezések forrása

(Nahalka, 1999)

9

Információkeresésről

- **Adatkereső**, a feladat megoldására törekvő
 - néhány, könnyen hozzáférhető forrásból
 - egyesével válaszolja meg a kutatás kérdéseit
- **Mérlegelő**, objektív, jó válaszra törekvő
 - az egyéni álláspontja kialakításához kell az információ
 - a téma lefedése is fontos
- **Elemző**, megértésre törekvő
 - valóban kutat
 - célja a széles kontextusban való megértés
 - sokféle forrást elemez kritikusan
 - törekszik a mögöttes értékek feltárására.

(Limberg, 1999)

10

Könyvtárképek - kvttörténeti

Hagyományos Papíralapú	1. tudós könyvek téra kiváltságosoknak, tudósoknak 2. könyvek téra minden olvasni szeretőnek, könyvkölcsönzőhely
Modern Dokumentumalapú	1. mindenféle dokumentumok (nemcsak könyvek) téra 2. dokumentumok és hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások , nemcsak kölcsönzés
Posztmodern Információközpontú	1. információs központ , nem a dokumentumról szól, hanem az információról és annak szolgáltatásáról 2. információs központ, a szolgáltatás nem kötődik épülethez, online szolgáltatások, nemcsak az könyvtárhasználó, aki bemegy az épületbe 3. használó = közvetítő; K2.0

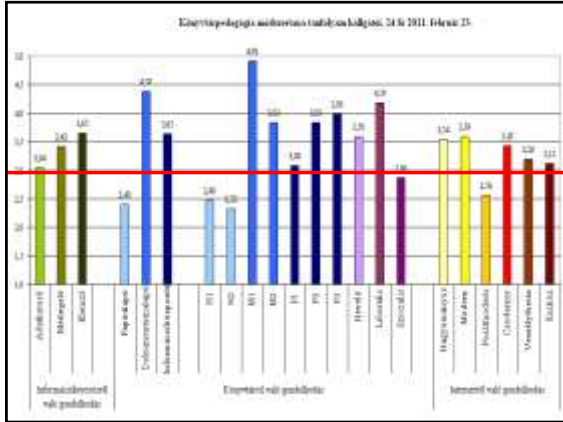
(Dömsödy, 2011)

11

Könyvtárképek – könyvtári ideák

KÖNYVTÁR	Humanista - nevelő	Liberális - szolgáltató	Szociális elkötelezettségű
Célja	humánus értékek őrzése, közvetítése	szabad inf.közvetítés	HH kult. szintjének emelése, az állampolgári jogon járó szolg. eljuttatása
Meghatározza	esztétikai értékek	használó igénye	olvasásszoc. eredmények
Értékrendje	érték-konzervativista	demokrácia, liberalizmus	szociális elkötelezettség
Könyvtáros funkciója	titkos nevelő	szolgáltató	segítőkész embertárs, szociális munkás
Jellemző tev-i	klasszikus irod. propagálása	gazdag választék, a szabad választás biztosítása	rászorulókat ellátása, HH fiatalokkal való foglalkozás, olvasótábor, társadalomkritika
Gyökerei	népkönyvtári eszme, politikai kv-t-i munkával szemben	a kompromittálódott nevelő eszmével szemben	közművelődési könyvtárakat létrehozó eszme, szociológia erősödése

(Katsányi, 1991)

Felhasznált irodalom

Dömsödy Andrea (2011): Az információs műveltségről alkotott nézetek In: Könyvtári Figyelő, I. sz., megjelenés alatt

Katsányi Sándor (1991): Séta ideáink bölcsőhelye körül In: Könyvtáros, 1991. I. sz., 5-8. p.

Limberg, Louise (1999): Experiencing information seeking and learning: a study of the interaction between two phenomena In: Information Research, I. sz. URL: <http://informationr.net/ir/5-1/paper68.html> Utolsó letöltés: 2008.09.11.

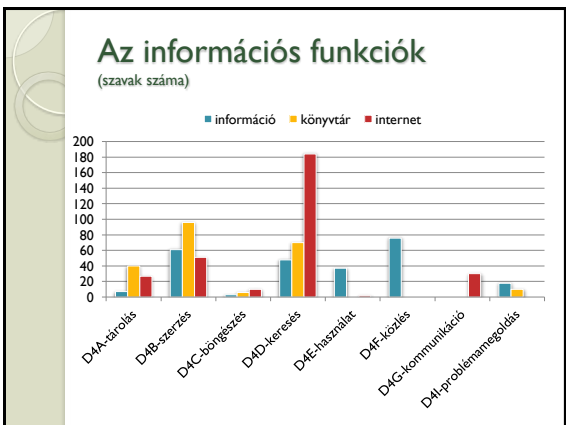
EGYÉB

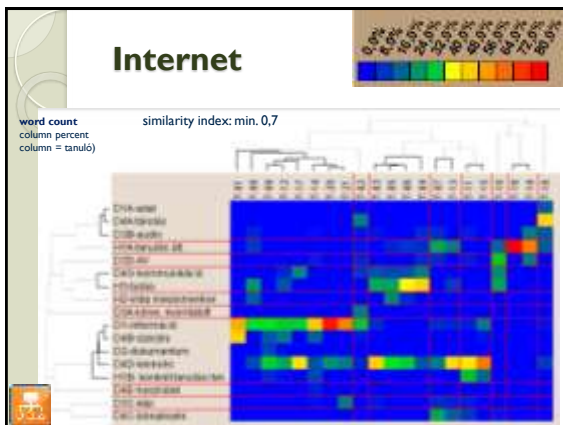
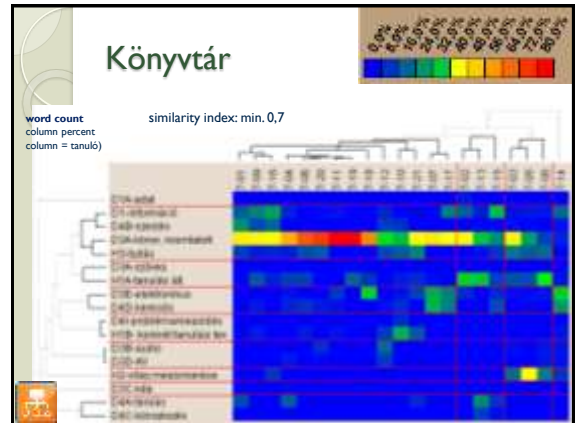
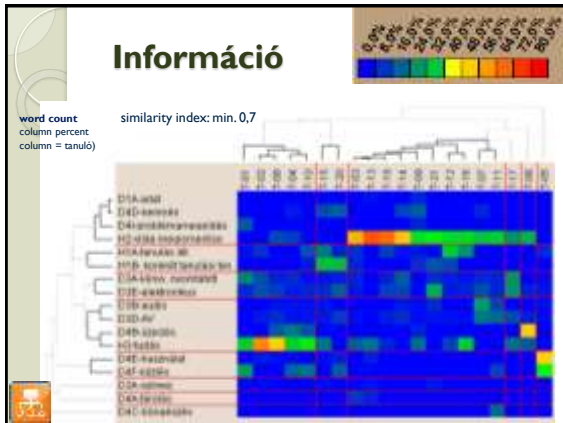
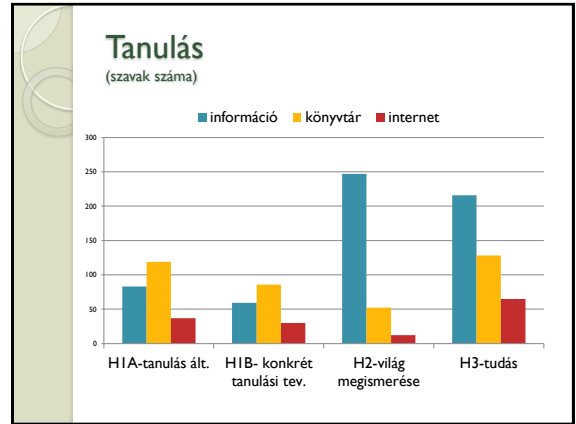
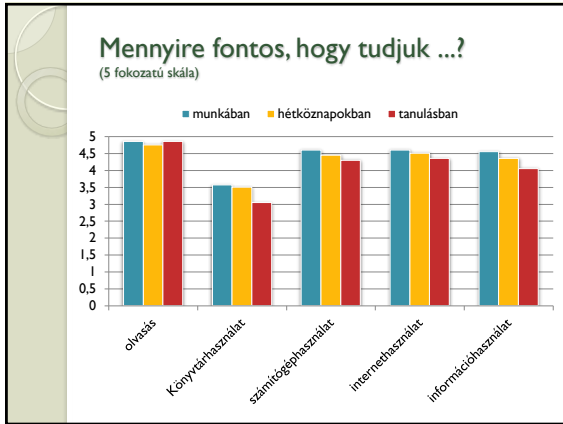
- ### Konstruktivista tanulási környezet
- ...
 - **változatos információforrások**
 - szervezett információk → megértés támogatása
 - többféle értelmezést
 - többféle szempontot
 - többféle módon
 - információk manipulálása, szervezése
 - önálló ismeretszerzés bátorítása
 - **előzetes tudás**
 - nézetek
 - ... (Fehér, é.n.; Murphy, 1997; Solomon, 1997)

Tanulás - Keresés

Tanulás (konstruktivista)	Információs problémamegoldás (információs műveltség)
információkkal, tapasztalatokkal való	a felismert információigény kielégítése érdekében
dinamikus interakciókon keresztüli aktív	maga keresi, értelmezi, ütközteti az információkat
tudásépítési	majd megfogalmazza, kommunikálja
folyamat	egy tudatosan tervezett folyamatban

(Koltay, 2007)

- ### Összegzés
- Figyelembe kell venni:
 - könyvtárképük
 - papíralapú dokumentumtár
 - nem elsősorban információforrás
 - kötődik a tanuláshoz, de nem fontos benne
 - internetképük
 - kevésbé egységes
 - tanuláshoz alig kötődő
 - az információknak forrása
 - de csak keresés, használat alig